

درس نگر علمی



این نوع معلمان بیشتر شیفته ی رشته های علمی بوده و سعی آنان بر این است که روز به روز دایره ی علم و دانش خود را افزایش دهند. بدین سبب به علت وسعت اطلاعات، توجه دانش آموزان را به سهولت به سوی خود جلب می کنند .

درس نگر فلسفی



معلمان به درس بیشتر از دانش آموزان اهمیت می دهند اما به دلیل آنکه اکثراً مسائل اجتماعی و اخلاقی را در کلاس درس مطرح می سازند، کلاسهایشان گیرایی خاصی پیدا کرده و مانند مغناطیس دانش آموزان را جذب می کنند به طوری که آنان این گونه معلمان را به راحتی الگوی زندگی خود قرار می دهند.

معلم اقتدار طلب



▼ معلمان اقتدار طلب کسانی هستند که دوست دارند بر دیگران تسلط داشته و همه چیز مطابق میل و اراده ی آنان باشد. از این رو، در جزئیات تدریس و رفتار دانش آموزان دخالت می کنند.

معلم رفاقت طلب



▼ معلمان رفاقت طلب بر خلاف اقتدار طلب، از امر و نهی و رهبری صریح چشم می پوشند. آنان دانش آموزان را از آزادی فراوان برخوردار کرده و به ایشان مجال می دهند تا خود مسائل گوناگون را دریابند و درباره ی آنها تصمیم بگیرند.



فصل نهم مشهورترین پژوهش موجود در زمینه شخصیت معلم

▼ در سال ۱۹۶۰ به وسیله رایانز در ایالات متحده انجام شد. وی با تدوین مقیاس درجه بندی مخصوصی برای ارزیابی ویژگیهای معلم دریافت که معلم فوق فردی گرم، درک کننده، صمیمی، مسئول، منظم، خلاق و پرشور و شوق است.

ویژگیهای مورد نیاز معلم



- ۱ - دارار بودن معرفت و مهارت در فعالیتهای شغلی
- ۲ - عرضه کردن معرفت و مهارتهای خود در کلمات و اشکلاتی که برای دانش آموزان قابل فهم باشد
- ۳ - علاقه مندی به رشد و تکامل کودکان

ویژگیهای مورد نیاز معلم



۴ - محترم شمردن آزادی، رشد و پیشرفت همه ی دانش آموزان و اعتقاد به این که آنان میتوانند پیشرفت کنند. البته این امر در صورتی ممکن خواهد بود که خود معلم پیوسته در حال پیشرفت باشد.

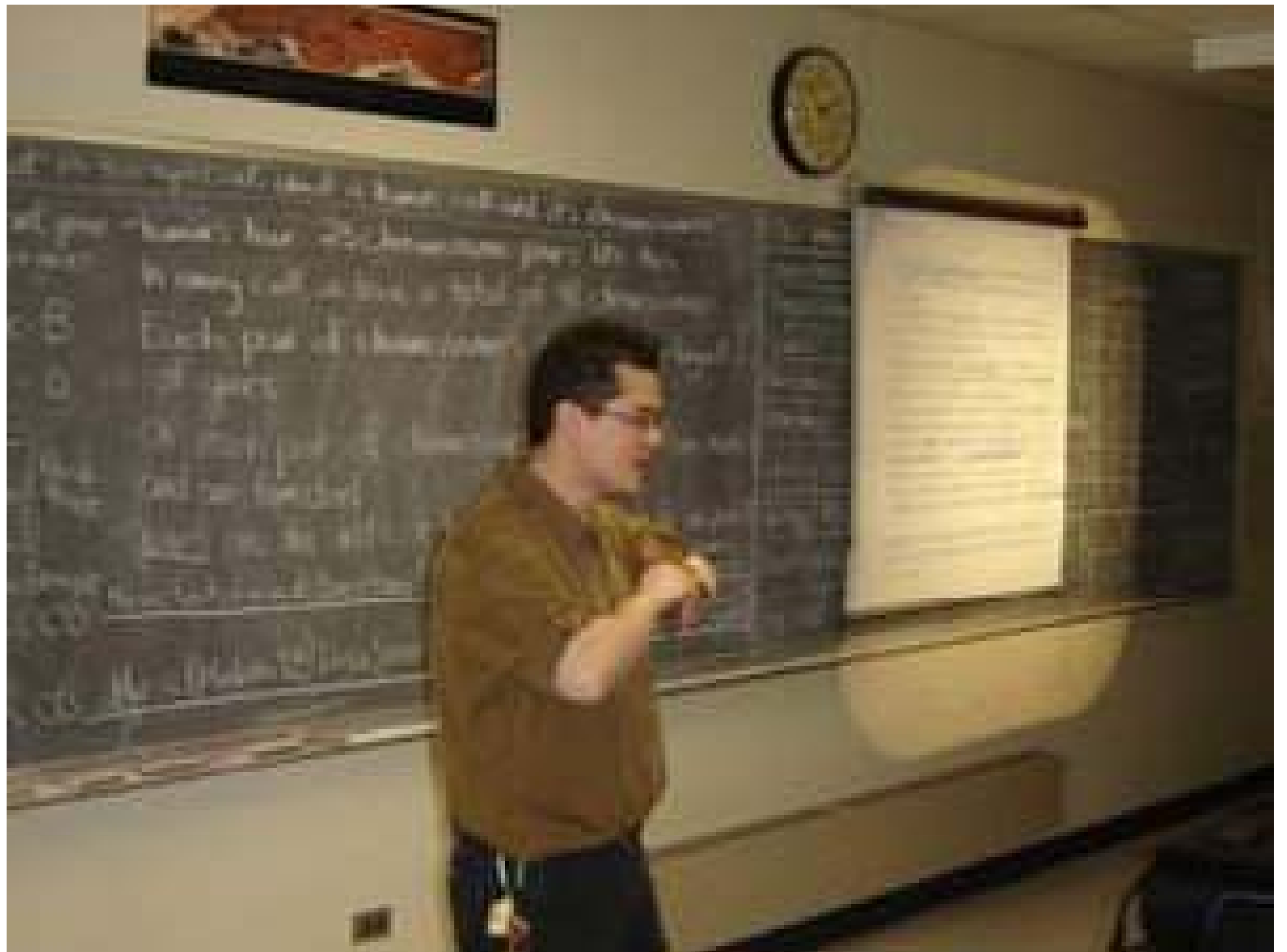
۵ - افزایش معلومات و مهارتهای خود به صورت مستمر

۶ - برقراری روابط دوستانه با افراد اجتماع و سازگار ساختن خود با آداب و رسوم محلی

ویژگیهای مورد نیاز معلم



- ۷- اعتقاد به استدلال در امور و توانایی بررسی و تجزیه و تحلیل مشکلات و مسائل شخصی، اجتماعی و تربیتی
- ۸- صادقانه دوست داشتن کودکان از هر طبقه و در هر شرایط
- ۹- ارزشیابی فعالیتهای خود و دانش آموزان بر حسب مقتضیات زندگی و اصلاح فعالیتهای نامطلوب
- ۱۰- مهارت در همکاری با دیگران (قاسمی پویا، بدون تاریخ)



صفات معلم خوب



- ۱ - درباره ی موضوعی که تدریس می کنند اطلاعات کافی دارند .
- ۲ - در تدریس حالت رسمی به خود نمی گیرند و نحوه تدریس شان به صورت سخت گفتن معمولی است .
- ۳ - می توانند دنیا را از چشم دانش آموزان هم ببینند .
- ۴ - نسبت به موقعیت های گوناگون انعطاف پذیرند .

صفات معلم خوب



- ۵- علاقه مند به آزمایش و بررسی یافته های جدید هستند .
- ۶- بیشتر به آموزش انفرادی می پردازند، یعنی به فرد و تفاوت های فردی توجه دارند.
- ۷- به خوبی می توانند موادی را برای مطالعه انتخاب کنند .

صفات معلم خوب



- ۸ - در موقع آموزش از مهارت‌های غیرکلامی چون تکان دادن سر که حاکی از تایید یا عدم توانایی دانش آموزان است استفاده می نمایند .
- ۹ - در پرسیدن مهارت دارند و هیچ وقت سعی نمی کنند که خودشان به تمام سوالات پاسخ بدهند .
- ۱۰ - شیوه درست و صحیح تھی و اجرای آموزش را میدانند .

مهمترین ملاکهای شایستگی برای معلمان



- ۱- توانایی جذب دانش آموزان توانایی اداره ی کلاس و هدایت دانش موزان
- ۲ - توانایی ایجاد یادگیری در دانش آموزان گذاشتن مهارت در روشهای آموزش
- ۳ - فراهم کردن زندگی شاد و سعادت‌مندانه برای دانش آموزان

جان دیویی



▼ مربی تعلیم و تربیت است که اعتقاد داشت آموزش و پرورش را نباید صرفاً به عنوان وسیله‌ی آماده‌سازی دانش‌آموزان برای زندگی دانست، بلکه به عقیده او تعلیم و تربیت خود زندگی است و اگر لازم است که زندگی لذت بخش باشد پس فرایند آموزش و پرورش و محیط مدرسه نیز باید لذت بخش و شادی آفرین باشد

ژان ژاک روسو



▼ اندیشمند بزرگ تربیتی نیز حامی این طرز فکر بوده و در کتابش به نام امیل بر لذت-بخش بودن فرایند آموزش بسیار تاکید ورزیده و مریبان را به فراهم آوردن شرایط مطلوب تربیتی سفارش کرده است .

سیف



▼ معلم فردی هزارپیشه است. گروهی از او توقع سحر کلام دارند، گروهی او را اداره کننده و هدایت کننده ی دیگران می دانند، کسانی از او توقع انتقال دانش و ایجاد مهارت دارند، بعضی از او توقع بازیگری در کلاس درس را دارند.



سیف

فصل نهم

کسانی می خواهند که او دیگران (شاگردان) را به فعالیت وادارد. کسان دیگری از او توقع یک استادکار ماهر و هنرمند را دارند و حتی گروهی دیگر او را فراهم آورنده نشاط و شادی زندگی برای یادگیرندگان می دانند.



فصل دهم

تفکر در کلاس درس



هدف کلی

آشنایی دانشجو با مفهوم تفکر و
انواع آن



اهداف رفتاری



- ۱ - مفهوم تفکر را توضیح دهد .
- ۲ - انواع مختلف مسئله را نام ببرد.
- ۳ - انواع تفکر را از دیدگاه شعاری نژاد نام ببرد.
- ۴ - عوامل و جنبه های مختلف تفکر را بیان نماید.
- ۵ - مراحل مختلف سراسر استدلال را از دیدگاه جان دیویی بیان کند.

اهداف رفتاری



- ۶ - نتایج مطالعه ورتایمر بر روی تفکر کودکان را بیان نماید .
- ۷ - انتقاد ورتایمر را بر تمرین در جریان یادگیری بیان کند .
- ۸ - دیدگاه اسلامی را درباره ی تفکر توضیح دهد .
- ۹ - عوامل مختلف در پرورش تفکر را بیان نماید .
- ۱۰ - فایده ی استفاده از روش فعال را در تدریس و در تاثیر بر رشد تفکر توضیح دهد .

شاپوریان



به طور کلی تفکر و اندیشه را می توان فرایند و رفتن با نشانه ها و رمز هایی دانست که فرد از دنیای خارج در ذهن خود گردآورده است، زیرا در واقع صرفاً به مدد این رمزها و نشانه هاست که فرد قادر می-گردد مسائلی را حل کند و یا اینکه مسائل جدیدی را در زمینه های مختلف مطرح سازد.

اسمیت



کار اصلی مدرسه، رشد قوه ی تفکر می باشد.
هاچینز نیز به اهمیت فکرکردن اعتقاد داشته و
تاکید می کند که عقل فرد باید رشد کند و این هدفی
است که وی برای مدرسه بیان می کند.



در کتاب خود به نام « دموکراسی و تعلیم و تربیت » چنین می نویسد که هیچ کس از لحاظ نظری ارزش و اهمیت پرورش عادات صحیحی فکر کردن را در مدرسه مورد شک و تردید قرار نمی دهد اما عملاً چه در خانه و چه در مدرسه به شرط استعداد تفکر دانش آموزان عنایتی مبذول نمی گردد.

برتراند راسل



❖ فیلسوف معاصر نیز اعتقاد دارد که مردم روی زمین از فکرکردن بیشتر از چیزهای دیگر چون انهدام یا مرگ می ترسند .

مان

فکر کردن به اعتقاد روان شناسان استفاده از رمزها یا سمبل هایی است که نشان دهنده تجربیات گذشته می باشند. به عبارت دیگر، فرد به کمک یادگیریهای قبلی به تفکر می پردازد.

انواع تفکر

- ۱ - تداعی آزاد
- ۲ - خیالیابی
- ۳ - تفکر عملی
- ۴ - تفکر خلاق



تداعی آزاد



تفکری است که فرد هیچ گونه کنترلی بر آن نداشته و از هر گونه قید خارجی آزاد بوده و تقریباً تحت تاثیر حالات درونی وی قرار دارد.

خیالبافی



▼ تفکری است در آن شخص افکاری را دنبال می کند که با واقعیات زندگی سرو کار نداشته و به عالم خارج هم ارتباطی ندارد.

تفکر عملی



تفکری است که اغلب در مسائل ساده روزمره مانند تفکر در خصوص اینکه چگونه فعالیت‌های یک روز خود را سروسامان داده و یا فعالیت ویژه‌ای را به طور عادی انجام دهیم، رخ می‌دهد.

تفکر خلاق



تفکری است که در آن فرد به حل مشکلات سخت و به ظاهر حل نشدنی پرداخت و یا اینکه برای مسائل حل نشده گذشته راه‌های تازه‌ای می‌یابد.



جنبه های تفکر و فعالیت ذهنی

۱ - احساس

۲ - حافظه

۳ - تخیل





فصل نهم مراحل استدلال از نظر

جان دیوویی

- ۱ - دقت به مفروضات مسئله
- ۲ - توجه به راه حل‌های مختلف
- ۳ - ارائه ی فرضیه
- ۴ - آزمایش فرضیه
- ۵ - به کار بردن راه حل صحیح



تحقیقات ورتایمر در مورد فکر

فصل نهم

کردن کودکان

- ۱ - تمرینها یا مشقهایی که فاقد قوه ابتکارند
- ۲ - پاسخهای فوری
- ۳ - رشد فکری کورکورانه و سرزنش آنها



عوامل موثر در پرورش تفکر

فصل نهم

- ۱ - وجود انگیزه
- ۲ - یادگیری شناخت طرح مسئله
- ۳ - یادگیری حقایق در زمینه ی حل مسئله
- ۴ - یادگیری چگونگی آزمایش تفکر



عوامل موثر در پرورش تفکر

فصل نهم

- ۵ - یادگیری درک روابط میان پدیده‌ها
- ۶ - عادات به پژوهش و پرهیز از تعصب
- ۷ - تشکیل جلسات بحث
- ۸ - سرانجام، استفاده از روشهای تدریس فعال



فصل یازدهم

ارزشیابی





هدف کلی

آشنایی دانشجو با ارزشیابی و
انواع آن

اهداف رفتاری



- ۱ - فواید ارزشیابی را بیان نماید .
- ۲ - انواع ارزشیابی را بیان کند .
- ۳ - اشکلات مهم ارزشیابی پایانی را بیان نماید .
- ۴ - دلایل عدم دستیابی دانش آموزان به اهداف آموزشی را توضیح دهد .
- ۵ - ارزشیابی تشخیصی را تعریف کند .



اهداف رفتاری

فصل یازدهم

- ۶ - اهداف ارزشیابی را بیان نماید .
- ۷ - روشهای مختلف ارزشیابی را شرح دهد.
- ۸ - درباره نقش آزمونهای معلم ساخته توضیح دهد.
- ۹ - مراحل طراحی آزمون معلم ساخته را بیان کند.
- ۱۰ - مهمترین علت نقص در ارزشیابی مدارس را بیان کند.

ویژگی ارزشیابی



معلم از اشکالات موجود در هدفها، محتوا، وسایل آموزشی و شیوه های تدریس خود آگاه گشته و از نحوه ی موفقیت و عدم موفقیت دانش آموزان و همچنین میزان آمادگی آنان برای انجام فعالیت های بعدی با خبر گردد.

ویژگی ارزشیابی



▼ معلم از محاسن و معایب بتدریس خود مطلع
گشته و شایستگی ابزارهایی را که در ارزشیابی
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مورد استفاده
قرار داده است، دریابند.

انواع ارزشیابی



- ۱ - ارزشیابی تکوینی
- ۲ - ارزشیابی پایانی
- ۳ - ارزشیابی تشخیصی



ارزشیابی تکوینی

فصل یازدهم

این نوع ارزشیابی در زمانی که هنوز یادگیری در حال شکل گرفتن است، اجرا می‌گردد.



❖ ارزشیابی هایی که امروزه در مدارس
ما اعمال می شوند اغلب در زمره ی
این نوع ارزشیابی قرار دارند.

ارزشیابی تشخیصی



❖ کلیه فعالیتهای آموزشی و پرورشی با هدف ایجاد تغییرات مطلوب در دانش آموزان صورت می-پذیرد و برای ایجاد هر نوع تغییر باید به آمادگی قبلی آنان توجه داشت.

اهداف ارزشیابی تشخیصی فصل یازدهم



- ۱ - قرار دادن دانش آموزان در موقعیتی که قادر گردند یادگیری مطالب تازه را شروع کنند.
- ۲ - کشف دلایل مشکلات آنان در دستیابی به هدفهای آموزشی

هدفهای ارزشیابی

➤ ارزشیابی می بایستی از میزان فعالیتهای دانش آموزان در طول یادگیری و همچنین از حدود آموخته ها، پیشرفت و عقب ماندگی آنان اطلاعات موقتی به دست دهد و نیز قادر به شناخت موارد زیر باشد:

- ۱ - قدرت و ضعف روش تدریس معلم
- ۲ - ارزشمند بودن هدفهای آموزشی
- ۳ - اعتبار محتوا
- ۴ - وسیله پیش بینی موفقیت تحصیلی

هدفهای ارزشیابی بطور کلی



- ۱ - شناخت توانایی و زمینه های علمی دانش آموزان و کمک به تصمیم گیری برای انجام دادن فعالیتهای بعدی آموزشی
- ۲ - شناساندن هدفهای آموزی در فرایند تدریس
- ۳ - بهبود و اصلاح فعالیتهای آموزشی



فصل یازدهم هدفهای ارزشیابی بطور کلی

- ۴ - شناخت نارساییهای آموزشی دانش آموزان و ترمیم آنها
- ۵ - ایجاد رغبت و کسب عادات صحیح آموزشی در دانش آموزان
- ۶ - سنجش میزان توانایی دانش آموزان برای ارتقاء آنان از یک مرحله به مرحله ی دیگر

روشهای ارزشیابی



بسیاری از ارزش‌گذاریهای معلمان در مدارس بایستی بر اساس مشاهده‌ی فعالیت‌های دانش‌آموزان که در درون مدرسه انجام می‌دهند، صورت پذیرد و نه این که صرفاً بر نمرات امتحانی آنان استوار باشد.



فصل یازدهم چهار روش ارزشیابی

- ▼ ارزشیابی از طریق مشاهده
- ▼ ارزشیابی از طریق انجام دادن کار
- ▼ ارزشیابی از طریق آزمون شفاهی
- ▼ ارزشیابی از طریق آموزنهای کتبی

آزمونهای معلم ساخته



▼ آزمون وسیله‌ای برای بررسی مشاهدات منظم معلم از رفتار دانش آموز به حساب می‌آید. آزمونهایی که به صورت کتبی تهیه میشوند، آزمون کتبی نام دارند.



آزمونهای معلم ساخته

فصل یازدهم

▼ آزمون مشتمل بر مجموعه‌ای از پرسش‌هایی هستند که دانش آموزان باید به صورت کتبی به آنها پاسخ دهند تا معلم قادر گردد با بررسی آنها ایشان را دقیق‌تر شناسایی کند.

آزمونهای نظر ساخت

فصل یازدهم



- ▼ آزمونهای میزان شده
- ▼ آزمونهای معلم ساخته

آزمونهای معلم ساخته



▼ آزمونهایی هستند که معلمان به منظور
ارزشیابی دانش آموزان خود از آنها استفاده
به عمل می آورند .



ثرندايك و هيگن

فصل يازدهم

▼ آزمونهاي معلم ساخته بسيار مورد استفاده بوده
و در ارزشيابي پيشرفت و موفقيت دانش آموزان
نقش بسزايي را ايفا مي کنند.



فصل یازدهم نقش آزمونهای معلم ساخته

❖ یکی از جنبه‌های مهم کار معلم ارزشیابی پیشرفت دانش‌آموز می‌باشد. هر گاه اجرای آزمونهایی که معلم ساخته به نحو صحیح انجام نگیرد و یا استفاده از آنها جنبه‌ی تنبیهی داشته باشد موجب دل‌سردی دانش‌آموزان گشته و در نتیجه یادگیری آنان به درستی راهنمایی نمی‌گردد.

مراحل طرح ریزی آزمون معلم ساخته



- ۱ - تعریف هدفهای مورد ارزشیابی
- ۲ - تهیه آزمون، مشخص کردن محتوای آن



فصل یازدهم پرسشهای چند گزینه‌ای

- ۱ - سوال را طوری بنویسد که با در نظر گرفتن گروه موردآزمایش، دشواری خواندن آن کم باشد.
- ۲ - عبارت سوال را کلمه به کلمه از روی کتب درسی ننویسد.
- ۳ - هر گاه سوال بر عقیده‌ی خاصی مبتنی و یا از منبع به خصوصی کسب شده باشد، صاحب عقیده و یا مأخذ سوال ذکر شود.

فصل یازدهم پرسشهای چند گزینه‌ای



۴- در موقع طرح سؤالی از آزمون عینی دقت گردد که هیچ یک از سؤالی راهنمایی و یا توضیحی برای سؤالی دیگر فراهم نکند.

۵- از به کار بردن سؤالی وابسته و متکی به یکدیگر پرهیز گردد.

۶- جای سؤالیها به طور نامنظمی تصادفی انتخاب شود.



پرسشهای چند گزینه‌ای

فصل یازدهم

- ۷ - از طرح سوالهای فریب دهنده و گمراه کننده اجتناب گردد.
- ۸ - از هر گونه ابهام در بیان عبارات و در معنی آنها پرهیز شود.
- ۹ - از طرح سوالهای مربوط به موضوعاتی جزئی و کم اهمیت اجتناب گردد.

پرسشهای صحیح - غلط



مانند پرسشهای چند گزینه‌ای است که صرفاً به سبب ماهیت به دو گزینه محدود می‌گردد. معمولترین نوع سؤالی صحیح - غلط عبارت از يك جمله اخباري ساده است که دانش آموز باید صحت و سقم آن را مشخص سازد.

پرسشهای جورکردنی



▼ نوعی پرسش چند گزینه‌ای می‌باشد که تفاوت اصلی آن در این است که چند سوال در برابر جواب را می‌گیرد و دانش‌آموز باید مشخص سازد که کدام پاسخ مربوط به کدام سوال می‌باشد.

پرسشهای کامل کردنی



پرسشهای کامل کردنی شامل يك جمله مي باشد
که يك کلمه و يا در مواردی يك عبرت کوتاه از
آن حذف گردیده و دانش آموز باید کلمه يا عبارت
مورد نظر را در جای خالی جمله بنویسد.

پرسشهای کوتاه پاسخ



▼ چنانچه پرسشهای کامل کردنی به صورت جمله‌ای سوالی مطرح گردد و دانش‌آموز مجبور باشد پاسخ آن را بنویسد، این نوع سوال را، پرسش کوتاه پاسخ می‌گویند.

آزمون انشایی (تشریحی)



این نوع آزمونها که در آن سوالات به صورت تشریحی یا انشایی به دانش آموزان داده می شود، از رایج ترین نوع آزمونهای معلم ساخته به شمار می روند.

آزمون انشایی (تشریحی)



این نوع پرسشها، بر خلاف بسیاری از انواع پرسشهای عینی که بر بازشناسی تاکید دارند، برای اندازه‌گیری سطوح بالای هدفهای آموزشی در حیطه‌ی شناختی مانند قضاوت و ارزشیابی، ترکیب و تجزیه و تحلیل، بسیار مناسب می‌باشند.



فصل یازدهم محدودیتهای آزمونهای تشریحی

- ۱ - وقتگیر بودن آن به هنگام تصحیح یا نمره‌گذاری به سبب تعداد زیاد دانش‌آموزان
- ۲ - امکان دخالت نظر مصحح در قضاوت و در نتیجه کاسته شدن از دقت و عینیت نمرات



فصل یازدهم محدودیتهای آزمونهای تشریحی

۳ - ضعف قدرت دانش

۴ - امکان کم سنجش عواملی چون آمادگی ذهنی و
سرعت انتقال دانش آموز

فصل یازدهم پیشنهادهایی در مورد تهیه آزمونهای انشایی



▶ پیش از تهیه ی سوالهای آزمون، آن دسته
از فعالیت‌های ذهنی را که مایلید اندازه
بگیرید به روشنی مشخص سازید .



فصل یازدهم پیشنهادهایی در مورد تهیه آزمونهای انشایی

به طور کلی سؤوالهای انشایی را با عباراتی از این قبیل
آغاز کنید:

- ۱ - مقایسه کنید.
- ۲ - بگویید به چه دلیل...
- ۳ - مباحثات له و علیه این موضوع را شرح دهید.
- ۴ - مثالهای ابتکاری و اصیل برای این مطلب ذکر
نمایید.
- ۵ - علت و چگونگی این امر را شرح دهید.